

Besl. O. nr. 38

(2002-2003)

Odelstingsbeslutning nr. 38

Jf. Innst. O. nr. 21 (2002-2003) og Ot.prp. nr. 77 (2001-2002)

År 2002 den 9. desember holdtes Odelsting, hvor da ble gjort slikt

vedtak til lov

om endringer i straffeprosessloven mv. (erstatning etter strafforfølgning)

I

I lov 22. mai 1981 nr. 25 om rettergangsmåten i straffesaker (straffeprosessloven) gjøres følgende endringer:

§ 61 c endres slik:

I nr. 7 utgår «og».

Nr. 8 avsluttes slik: «riksadvokaten, og».

Nytt nr. 10 skal lyde:

10) at opplysningen brukes i sak om erstatning etter strafforfølgning etter straffeprosessloven kapittel 31.

§ 438 annet og tredje ledd skal lyde:

Også siktedes nødvendige reiseutgifter dekkes.

Dersom en sak som har blitt gjenopptatt ender med frifinnelse, og særlige grunner gjør det rimelig, kan retten helt eller delvis tilkjenne andre enn siktede dekning av omkostninger som knytter seg til tiltak som har hatt vesentlig betydning for at saken ble gjenopptatt.

§§ 444 skal lyde:

Med mindre noe annet følger av § 446, har en siktet rett til erstatning av staten for økonomisk tap som forfølgningen har påført ham

a) dersom han blir frifunnet,

b) dersom forfølgningen mot ham blir innstilt, eller

c) for så vidt han har vært pågrepet eller fengslet i strid med Den europeiske menneskerettskonvensjon artikkel 5 eller FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter artikkel 9.

En domfelt har også rett til erstatning for økonomisk tap som skyldes fullbyrdet straff som overstiger den straff som idømmes etter gjenopptakelse.

§ 445 skal lyde:

Selv om vilkårene for erstatning etter § 444 ikke er oppfylt, skal siktede såfremt det fremstår som rimelig tilkjennes erstatning for økonomisk tap som følge av særlig eller uforholdsmessig skade som forfølgningen har påført ham.

§ 446 skal lyde:

Erstatningen etter §§ 444 til 445 skal settes ned eller falle bort dersom siktede uten rimelig grunn

a) har benyttet sin rett til å nekte å forklare seg eller har motvirket opplysning av saken,

b) har gitt foranledning til etterforskningstiltak eller den fellende dommen, eller

c) har latt være etter evne å begrense skaden av forfølgningen eller dommen.

Erstatningen kan ikke settes ned eller falle bort med den begrunnelse at det er mistanke om at siktede har utvist straffeskyld.

§ 447 skal lyde:

En siktet har rett til oppreisning etter satser fastsatt av Kongen for krenkelse eller annen skade av ikke-økonomisk art som følge av pågrepelse eller varetektsfengsling, dersom han blir frifunnet eller forfølgningen mot ham blir innstilt.

Når det fremstår som rimelig, skal siktede tilkjennes et passende beløp i oppreisning selv om vilkårene i første ledd ikke er oppfylt. Kongen kan gi forskrift med retningslinjer om når slik oppreisning må anses som rimelig, samt for hva som normalt vil være et passende beløp.

Den som blir frifunnet etter fullbyrdet frihetsstraff, har rett til oppreisning for krenkelse eller annen skade av ikke-økonomisk art. Beløpet fastsettes etter forholdene i den enkelte sak.

Oppreisningen kan settes ned eller falle bort av de grunner som nevnt i § 446.

§ 448 skal lyde:

For skade eller annen ulempe som andre enn siktede er påført ved granskning, ransaking, beslag, kommunikasjonskontroll etter kapittel 16 a eller annen forføyning under saken, kan det tilkjennes erstatning når dette fremstår som rimelig.

§ 449 skal lyde:

Krav om erstatning eller oppreisning etter straffforfølgning skal settes frem for det politidistrikt som har etterforsket saken. Påtalemyndigheten skal uttale seg om kravet. Uttalelsen skal sendes sammen med sakens dokumenter til departementet, som avgjør kravet. Departementets avgjørelse er ikke enkeltvedtak etter forvaltningsloven.

Krav som er avgjort etter første ledd, kan bringes inn for retten. Saken reises ved stevning i den rettskrets hvor saksøkeren bor eller har opphold, eller for Oslo tingrett. Saken behandles etter reglene i tvistemålsloven.

En dommer som har deltatt ved avgjørelsen av straffesaken mot siktede, skal ikke delta ved behandlingen av siktedes krav om erstatning eller oppreisning etter straffforfølgning.

§ 450 skal lyde:

I sak om erstatning eller oppreisning etter straffforfølgning har siktede rett til fritt rettsråd uten behovsprøving etter reglene i rettshjelploven § 13.

Om sakskostnader ved behandling for retten gjelder reglene i tvistemålsloven kapittel 13, likevel slik at saksøkeren kan pålegges å erstatte statens saks-kostnader bare dersom søksmålet var grunnløst.

Reglene om forskuddsbetaling i tvistemålsloven § 170 gjelder ikke for erstatningssøkeren.

§ 451 skal lyde:

Departementet kan kreve tilbakebetalt erstatning som er utbetalt siktede etter reglene i dette kapitlet, dersom forfølgningen mot siktede senere gjenopptas og siktede domfelles, og det følger av dommens innhold at erstatning ikke skulle vært utbetalt.

Vedtaket etter første ledd er tvangsgrunnlag for utlegg. Ved klage eller søksmål om utlegget etter reglene i tvangsfullbyrdelsesloven kan retten prøve tilbakebetalingskravets størrelse fullt ut.

II

1. I lov 13. august 1915 nr. 6 om rettergangsmåten for tvistemål (tvistemålsloven) skal § 273 nr. 3 lyde:

3. i saker som skal behandles etter denne lov kapittel 30, eller i saker mot staten om erstatning etter straffforfølgning etter straffeprosessloven kapittel 31;

2. I lov 13. juni 1980 nr. 35 om fri rettshjelp skal § 13 første ledd nytt annet punktum lyde:

I saker om erstatning etter straffforfølgning etter straffeprosessloven kapittel 31 har siktede rett til fritt rettsråd uten behovsprøving.

III

I lov 15. juni 2001 nr. 63 om endringer i straffeprosessloven mv. (gjenopptakelse) oppheves endringen i lov 22. mai 1981 nr. 25 om rettergangsmåten i straffesaker § 438 annet ledd.

IV

Loven trer i kraft når Kongen bestemmer. De forskjellige bestemmelser kan settes i kraft til forskjellig tid.

Loven gjelder for krav om erstatning etter straffforfølgning som fremsettes etter at loven trer i kraft. Kongen kan bestemme at loven helt eller delvis også skal gjelde for krav som er satt frem innen en viss tid før loven trer i kraft.

Ågot Valle
president

Sigvald Oppebøen Hansen
sekretær